

Posudek vedoucí bakalářské práce

Název práce: Postoje společnosti vůči ženám a jejich společenským rolím na Ukrajině

Autor práce: Tetiana Fizer

Autorka posudku: Jana Dvořáčková

Předložená práce se věnuje tématu postojů ukrajinské společnosti vůči ženám, přičemž postoje jsou v jejím kontextu tematizovány coby faktor významně formující postavení žen v různých společenských sférách. Autorka se soustřeďuje zejména na postoje vztahující se k působení žen v oblastech, které různé mezinárodní žebříčky (např. Gender Equality Index a Global Gender Gap Index) definují jako klíčové z hlediska rovnosti žen a mužů v jednotlivých zemích (oblast rodiny, vzdělání, zaměstnání, politické moci). Jedná se o práci kompilační, která usiluje o syntetizaci existujících datových analýz i a dalších zdrojů.

Práci otevírá kapitola, v níž autorka vyjasňuje ústřední pojmy, s nimiž práce pracuje (postoje, stereotypy, koncept genderu a genderových stereotypů). Snaží se načrtnout také jejich vzájemný vztah a propojení s rovinou jednání. V této části práce se opírá jak o zdroje zaměřené sociálně-psychologicky, tak i sociologicky, většinou však učebnicové povahy. Následuje kapitola, která usiluje o historickou kontextualizaci postojů k ženám v ukrajinské společnosti. Věnuje se především matriarchálnímu obrazu ženy-Beregině, který ženu jako matku v jistém smyslu zbožšťuje, a jeho mobilizaci v 90. letech v zájmu retraditionalizace, „připoutání“ žen k rodině a domácím pracím. Tato část je zdařilá a poskytuje vhodný kontext pro další analýzu.

V následujících částech se již autorka věnuje aktuálním společenským postojům k ženám a jejich rolím v jednotlivých vymezených oblastech, které, inspirována mezinárodními žebříčky, považuje za klíčové z hlediska postavení žen v ukrajinské společnosti. Přestože je její výklad (opírající se o data a analýzy národních výzkumníků a výzkumnic, statistického úřadu i mezinárodních studií) na mnoha místech zdařilý, při objevování datových zdrojů se autorce bohužel nepodařilo vyhnout tomu, že se práce nezděří od hlavního tématu – zaměření na postoje. Prezentovány jsou různé údaje dokládající nerovnosti v jednotlivých sférách jako takových (na trhu práce nebo v oblasti vzdělávání, gender pay gap, zkušenosti žen s různými formami genderově podmíněného násilí apod.). Souvislosti zde samozřejmě jsou, identifikované nerovnosti však nelze redukovat na výsledek postojů. Jedná se o důsledek poměrně komplexních procesů. Tento přístup bohužel způsobil, že je práce ve výsledku trochu „povšechná“ a výklad může zajít na málo místech skutečně do hloubky. V malém prostoru, který bakalářská práce poskytuje, pochopitelně nelze detailně popsat různé roviny postojů ukrajinské společnosti vůči ženám i postavení žen v klíčových sférách této společnosti jako takové (případně dokonce navrhnout možná řešení, jak situaci zlepšit).

Současně coby vedoucí práce vnímám, že autorka na odstranění těchto problémů, které práci provázely od jejích počátků, průběžně usilovně pracovala. V předložené verzi práce prezentuje postojové aspekty ve větším detailu a snaží se důkladněji vyjasnit spojnice mezi postoji a identifikovanými vzorci genderových nerovností. Větší důraz je také kladen na interpretaci získaných dat. Téma, které pro autorku možná na počátku mohlo být nové či příliš náročné na zpracování, se tedy dle mého názoru nakonec proměnilo v tvar, který naplňuje požadavky na bakalářské práce kladené.

Práci proto **doporučuji k obhajobě**. V závislosti na průběhu obhajoby ji **navrhuji hodnotit známkou 2–3**.

4. února 2022, Brno

Mgr. Jana Dvořáčková, Ph.D.

